

Ledningsstaben
Janerik Persson, 08 730 92 58

Regeringskansliet
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande - Att styra staten – regeringens styrning av sin förvaltning (SOU 2007:75)

Sammanfattning

I detta betänkande presenteras en ny syn på hur regeringen kan styra sin förvaltning. Den bygger på att förvaltningens primära uppgift är att förverkliga regeringens politik och att regeringen omvandlar politiska ambitioner till konkreta uppdrag för myndigheterna. Uppdragen bör formuleras så att respektive myndighet själv råder över eller har rimliga möjligheter att kunna lyckas med uppdraget. Verksamheter och myndigheter är olika. Styrsystemet bör därför göra det möjligt för politikerna att styra på ett varierat sätt. Till följd av detta resonemang bör styrningens gemensamma nämnare vara så liten som möjligt.

Arbetsmiljöverket (AV) delar utredarens bedömning att det finns ett antal grundläggande problem som skapar problem i styrningen av förvaltningen. De förändringar som utredaren föreslår, som AV i stort delar, behöver i kommande steg konkretiseras och kompletteras. Vi bedömer att förslagen annars inte kommer att bli förverkligade. Förändringen bör införas etappvis. Det är viktigt att regeringen är tydlig i sin styrning av myndigheterna och att resultatet följs upp och utvärderas.

AV föreslår också att regeringen tar tillvara de erfarenheter som finns inom myndigheterna i den fortsatta förändringen av styrningen så att den blir än mer effektiv och ändamålsenlig.

AV har i sak inget emot förslagen i betänkandet.

Arbetsmiljöverkets synpunkter och ställningstaganden

I betänkandet finns många bra förslag som ger myndigheterna större frihet men också tydligare ansvar samt informations- och uppföljningsansvar.

Utredaren lyfter fram ett antal grundläggande problem med dagens styrning som uttrycks exempelvis genom att regeringen lägger alltför mycket kraft på formkrav, som myndigheterna i sin tur lägger mycken tid och resurser på för att svara upp mot. Samtidigt bör regeringskansliet ägna mindre kraft åt den rutinmässiga, löpande och ettåriga styrningen av enskilda myndigheter och istället ägna mer kraft åt strategisk styrning.

AV delar i stort utredarens beskrivning av symptomen.

Utredarens förslag (kapitel 6)

Utredarens förslag berör bland annat:

- Instruktionen
- Regleringsbrev
- Årsredovisningen
- Verksamhetsstrukturen
- Budgetunderlaget
- Underlag för omprövning
- Budgetpropositionen
- Informella kontakter

AV redovisar i nedanstående sina synpunkter på dessa delar.

Instruktionen

Utredaren föreslår att instruktionen skall vara det centrala dokumentet för regeringens styrning av myndigheterna.

Om instruktionen blir central för styrningen kommer man ifrån den årliga detaljstyrningen via regleringsbrevet och verksamhetsinriktningen kan bli mer långsiktig. Detta innebär också en tydligare styrning av myndigheterna. Det är viktigt att instruktionen är översiktlig och inte ändras för ofta. Om instruktionen blir för detaljerad kan detta innebära att styrningen inte blir långsiktig då en detaljerad instruktion troligen behöver revideras för ofta.

AV tillstyrker förslaget om instruktionen som centralt dokument för styrning.

Regleringsbrev

Utredaren föreslår att verksamhetsdelen i regleringsbrevet avskaffas generellt sett. Regeringen ska i fortsättningen ange endast de finansiella villkoren för respektive myndighet i regleringsbrevet.

AV delar utredarens ambitioner att minska detaljstyrningen men om regeringen har ett behov av att styra på kort sikt bör det finnas en möjlighet att ta med en verksamhetsdel i regleringsbrevet. Det finns annars en risk att det uppstår nya problem genom att instruktionen istället ändras för att möjliggöra styrning på kort sikt. Det finns också en risk att antalet villkor för anslag, avgifter, bidrag mm ökar i den finansiella delen av regleringsbrevet om möjligheten till verksamhetsdelen helt tas bort. Verksamhetsdelen i regleringsbrevet bör inte vara för detaljerad.

AV tillstyrker förslaget men föreslår att det vid särskilda behov ska finnas någon möjlighet att ta med en verksamhetsdel i regleringsbrevet.

Årsredovisningen

Utredaren föreslår att myndigheterna i årsredovisningen ska redovisa inriktningen, omfattningen och kostnaderna vad gäller uppgiften som tilldelats den genom lag, instruktion eller annat regeringsbeslut. Vidare anger utredaren att myndigheterna i sina årsredovisningar bör kunna redovisa information om sin verksamhet och om kostnaderna för enskilda prestationer.

Enligt AV:s uppfattning är det bra att myndigheterna får ett tydligare ansvar att utforma resultatredovisningen med utgångspunkt från generella regler. Detta ger möjlighet för myndigheterna att kunna redovisa delar av verksamheten mer översiktligt och lämna mer detaljerad redovisning på andra områden. Det bör framgå hur myndigheterna ska redovisa sitt resultat samtidigt som det finns vissa minimikrav som är gemensamma för hela staten. Författningsförslaget är något oklart på denna punkt.

AV tillstyrker förslaget men föreslår att det tydligare bör framgå hur myndigheterna ska redovisa sitt resultat.

Verksamhetsstrukturen

Utredaren föreslår att verksamhetsstrukturen avskaffas. Någon form av indelning behövs av den statliga verksamheten.

Enligt AV:s uppfattning fungerar indelningen för vissa verksamheter och där behöver inte denna indelning tas bort. Utredaren redovisar inget konkret förslag till struktur för ny indelning. Detta behöver utredas.

AV tillstyrker förslaget att avskaffa verksamhetsstrukturen och att någon form av indelning behövs.

Budgetunderlaget

Utredaren föreslår att nuvarande budgetunderlag ersätts av ett beräkningsunderlag inför kommande budgetår som lämnas senast den 1 april.

AV anser att det är bra att tidpunkten för inlämnande av underlag senareläggs till den 1 april. Det är viktigt att regeringskansliets tidsplaner för budgetpropositionsarbetet anpassas till beslut om när myndigheternas beräkningsunderlag ska lämnas till regeringen. Om det finns särskilda behov bör det också finnas någon möjlighet att även ta med en viss verksamhetsbeskrivning. Samtidigt kan de informella kontakterna öka i budgetunderlagsarbetet som komplement till beräkningsunderlaget.

AV tillstyrker förslaget men det bör finnas möjlighet till viss verksamhetsbeskrivning.

Underlag för omprövning

Utredaren föreslår bland annat att underlag för omprövning av en eller flera myndigheters uppdrag i huvudsak bör tas fram utanför den berörda myndigheten/myndigheterna.

AV delar utredarens uppfattning att omprövningar inte bör inordnas i ett fast system. Utredaren underskattar, enligt vår uppfattning, myndigheternas förmåga att ta initiativ, ta fram underlag och handlingsalternativ vid omprövning av verksamheter.

AV tillstyrker förslaget som rör underlag för omprövning.

Budgetpropositionen

Utredaren föreslår att budgetpropositionen bör renodlas till ett framåtriktat dokument. Årsredovisningen för staten bör vara det centrala redovisningsdokumentet om den statliga verksamheten.

AV tillstyrker förslaget att budgetpropositionen renodlas till ett framåtriktat dokument och att årsredovisningen för staten redovisar genomförd statlig verksamhet.

Informella kontakter

Utredaren föreslår att formerna för informella kontakter bör diskuteras mellan departement och myndigheter. Osäkerheter om informella kontakter måste undanröjas bland annat genom utbildningsinsatser.

Det är viktigt, enligt AV:s uppfattning, att de informella kontakterna inte leder till ökad informell och otydlig styrning. Detta kan då leda till en minskad transparens och en svårighet att redovisa till riksdagen, medborgare och revisionen regeringens styrning av myndigheterna.

AV tillstyrker förslaget men har en reservation om att informella kontakter inte får leda till ökad informell och otydlig styrning.

Deltagande i beslut om yttrande

Yttrandet har avgjorts av generaldirektör Mikael Sjöberg i närvaro av överdirektör Bertil Remaeus, avdelningscheferna Barbro Köhler Krantz, Anna Middelman, Bertil Nilsson, Maria Schönefeld och Janerik Persson, den sistnämnde tillika föredragande.

Mikael Sjöberg

Janerik Persson

Kopia: Arbetsmarknadsdepartementet